

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1	Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
1.2	Facultatea/Departamentul	FACULTATEA DE SOCIOLOGIE SI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
1.3	Catedra	DEPARTAMENTUL DE SOCIOLOGIE
1.4	Domeniul de studii	SOCIOLOGIE
1.5	Ciclul de studii	MASTER
1.6	Programul de studii/Calificarea	POLITICI PUBLICE ȘI MANAGEMENT ÎN ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

2. Date despre disciplină

2.1	Denumirea disciplinei		DEZVOLTARE LOCALĂ ȘI REGIONALĂ	
2.2	Titularul activităților de curs		CS II Claudia Petrescu (cadru didactic asociat)	
2.3	Titularul activităților de seminar		CS II Claudia Petrescu (cadru didactic asociat)	
2.4	Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I
	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Obligatoriu

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1	Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4	Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp						ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe						40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren						40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri						40
Tutoriat						
Examinări						2
Alte activități						
3.7	Total ore studiu individual					122
3.9	Total ore pe semestru					150
3.10	Numărul de credite					6

4.1	de curriculum	-
4.2	de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<p>Întâlnirile de curs se vor desfășura sub forma unor prelegeri susținute de suport video (i.e. prezentări în format power-point și filmele de scurtă durată) și dezbateri pe tematica cursului. Studenții sunt invitați să participe active în timpul prelegerilor și dezbaterilor. Aceștia au posibilitatea de a oferi răspunsuri și puncte de vedere personale cu privire la diverse întrebări și probleme lansate la fiecare prelegere.</p> <p>În vederea centrării învățării și predării pe student, la finalul fiecărei întâlniri de curs, se face o scurtă sesiune de feedback în care studenții au posibilitatea de a oferi comentarii cu privire la aspectele ce țin de curs.</p> <p>Pentru fiecare tematică a cursului sunt puse la dispoziție materiale de informare (articole științifice, rapoarte, cărți în format electronic etc) care să ajute studenții să obțină mai multe date și să analizeze diverse perspective ale tematicilor dezbătute.</p>
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	<p>Întâlnirile de seminar sunt în așa fel structurate încât să ofere studenților posibilitatea de a înțelege modalitatea de aplicare a conceptelor transmise în cadrul întâlnirilor de curs. Seminarurile includ</p>

	dezbateri pe tematicile cursului. Unele seminarii presupun și prezentarea diverselor proiecte de dezvoltare comunitară, aceasta fiind însoțită de suport video (i.e. filme de prezentare de scurtă durată a proiectelor).
--	---

6. Competențe specific acumulate	
6.1. Competențe profesionale	<p>1. Cunoaștere și înțelegere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Familiarizare cu conceptele fundamentale din domeniu (comunitate, dezvoltare comunitară, dezvoltare economic locală, microregiune, empowerment, participare comunitară, capital social, capital uman, regiune, dezvoltare regională, competitivitate comunitar-regională, disparități regionale, zone metropolitan, dezvoltare integrată etc.) - Cunoașterea programelor de dezvoltare comunitară (Programul de dezvoltare rurală, Programul LEADER, Programul Operațional Regional, Programul Operațional Capital Uman etc) <p>2. Explicare și interpretare (explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Explicarea factorilor de succes/eșec în dezvoltarea comunitară - Analiza elementelor specifice dezvoltării comunitare în diverse proiecte de dezvoltare comunitară <p>3. Instrumental – aplicativ (proiectarea, conducerea și evaluare a activităților practice specifice: utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacitatea de a elabora proiecte de dezvoltare comunitară/regională. - Capacitatea de a implementa proiecte de dezvoltare comunitară/regională - Capacitatea de a evalua proiecte de dezvoltare comunitară/regională <p>4. Atitudinale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promovarea principiilor dezvoltării comunitară în proiectele elaborate - Angajarea în parteneriat cu instituții cu activitate în domeniul dezvoltării comunitare/regionale.
6.2. Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitate de analiză a elementelor specifice dezvoltării comunitare - Capacitate de sinteză - Lucru în echipă (elaborarea de proiecte de dezvoltare în echipă) - Comunicare orală (prezentarea unor concepte, susținerea de puncte de vedere) - Creativitate

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)	
7.1 Obiectivul general al disciplinei	Formarea competențelor de analiză, evaluare, design și management în dezvoltarea comunitară și regională
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea corectă a conceptelor specifice dezvoltării comunitare și regionale • Formarea competențelor de fundamentare a proiectelor de dezvoltare comunitară și regională prin identificare de probleme și resurse pentru dezvoltarea locală; • Dezvoltarea competențelor de evaluare a calitatea proiectelor și a programelor de dezvoltare comunitară prin utilizarea conceptelor și metodelor de cercetare specifice; • Crearea competențelor de elaborare de proiecte de dezvoltare comunitară și regională utilizând instrumente specifice; • Identificarea surselor de date naționale și internaționale relevante pentru cercetarea socială în domeniul dezvoltării comunitar-regionale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Provocări și oportunități ale dezvoltării comunitare (DEVCOM) și regionale în România 1.1. Repere istorice 1.2. Provocări 1.3. Oportunități 2. Definirea conceptului de „comunitate”	Metode de învățare activă (expunere didactică, dezbateri)	

<ol style="list-style-type: none"> 2.1. „Comunitatea” din DEVCOM 2.2. Tipuri de comunități 2.3. Elemente definitorii ale comunității 3. Definirea conceptului de „dezvoltare comunitară” și celor relaționate <ol style="list-style-type: none"> 3.1. „În”, „prin” și „pentru” comunitate 3.2. Schimbare voluntară „prin” comunitate 3.3. Familia ”DEVCOM” 3.4. Tipuri de capital 4. Dezvoltarea – caracteristici <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Dezvoltare prin sporirea spațiului de libertăți individuale 4.2. Elemente ale dezvoltării 4.3. Dezvoltare endogenă vs dezvoltare exogenă 5. Obiectivele DEVCOM <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Obiective ale dezvoltării comunitare 5.2. Tipuri de proiecte de dezvoltare comunitară 6. Elemente ale dezvoltării comunitare <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Factori care influențează dezvoltarea comunitară 6.2. Importanța contextului în dezvoltarea comunitară 7. Participare comunitară <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Acțiune comună în interesul grupului de apartenență 7.2. Asociațiile pentru aducțiunea apei potabile- un caz de participare comunitară 7.3. Tipuri de agenți comunitari 7.4. Cazul „promotorului local” ca tip de agent comunitar 7.5. Asociațiile comunitare 8. Construirea spațiilor de participare comunitară <ol style="list-style-type: none"> 8.1. Codificarea bunelor practici în DEVCOM 8.2. Modele ale unor centre pentru dezvoltarea comunitară 8.3. Modelul Schuftan 8.4. Educația populară în spirală 9. Dezvoltarea locală prin comunitate <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Concept și caracteristici 9.2. Implementarea conceptului în politica de dezvoltare locală din România 10. Modele de dezvoltare comunitară <ol style="list-style-type: none"> 10.1. Dezvoltare comunitară integrată 10.2. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară 10.3. Dezvoltare microregională 11. Programe și proiecte de dezvoltare comunitară <ol style="list-style-type: none"> 11.1. Programul Național de Dezvoltare Rurală 11.2. Programul LEADER 11.3. Programul Operațional Capital Uman 11.4. Programul Operațional Regional 12. Dezvoltarea regională în România și în UE <ol style="list-style-type: none"> 12.1. Obiective 12.2. Instituționalizare 12.3. Principii 12.4. Tipologia regiunilor de dezvoltare 13. Dezvoltarea comunităților urbane <ol style="list-style-type: none"> 13.1. Dezvoltarea zonelor metropolitane 13.2. Zone urbane marginalizate 14. Managementul proiectelor de dezvoltare comunitară și regională <ol style="list-style-type: none"> 14.1. Evaluare ex-ante și ex-post 14.2. Facilitare 14.3. Supervizare 		
<p>Bibliografie</p> <p>Tema 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Petrescu, Claudia, (coord.), (2013), <i>Economia socială în contextul dezvoltării locale</i>, Iași: Polirom • Sandu, Dumitru, (2005), <i>Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie</i>, ed. Polirom, Iași • Sandu, Dumitru (coord), (2007), <i>Practica dezvoltării comunitare</i>, ed. Polirom, Iași <p>Tema 2.</p>		

- Petrescu, Claudia, (coord.), (2013), *Economia socială în contextul dezvoltării locale*, Iași: Polirom
- Sandu, Dumitru, (2005), *Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie*, ed. Polirom, Iași
- Sandu, Dumitru (coord.), (2007), *Practica dezvoltării comunitare*, ed. Polirom, Iași

Tema 3.

- Bhatnagar, Bhuvan, 1992, „Participatory Development and the World Bank: Opportunities and Concerns”, in *Participatory Development and the World Bank*, The World Bank
- Bhattacharyya, Jnanabrata, 2004, „Theorizing Community Development”, *Journal of the Community Development Society*, vol. 34, no. 2
- Blakely, Edward J., Bradshaw, Ted K., 2002, „Planning Local Economic Development. Theory and Practice”, Sage Publication, New York
- Midgley, James, Livermore, Michelle, 2005, „Development Theory and Community Practice” în Weil, Marie, 2005, „The Handbook of Community Practice”, Sage Publication
- Sandu, Dumitru, (2005), *Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie*, ed. Polirom, Iași
- Sandu, Dumitru, (1999), *Spațiul social al tranziției*, ed. Polirom, Iași
- Voicu, Bogdan, (2005), *Penuria pseudo-modernă a postcomunismului românesc. Schimbarea socială și acțiunile indivizilor*, vol. I, ed. Expert Projects, Iași

Tema 4.

- Garrofoli, G. (2002). Local Development in Europe: Theoretical Models and International Comparisons. *European Urban and Regional Studies*. 9 (3), p. 225-239
- Sen, Amartya, (2004), *Dezvoltarea ca libertate*, ed. Economică, București
- Midgley, James, (1997), *Social welfare in Global Context*, Sage Publications, Thousand Oaks, California
- Sandu, Dumitru, (1999), *Spațiul social al tranziției*, ed. Polirom, Iași
- Voicu, Bogdan, (2005), *Penuria pseudo-modernă a postcomunismului românesc. Schimbarea socială și acțiunile indivizilor*, vol. I, ed. Expert Projects, Iași

Tema 5.

- Voicu, Bogdan, „Satul românesc pe drumul către Europa”, Polirom, 2006
- Weil, M., 2005, „The Handbook of community practice”, Sage Publications, Londra
- Weil, Marie, Gamble, Dorothy, 2005, „Evolution, Models and the Changing Context of Community Practice”, în Weil, Marie, 2005, „The Handbook of Community Practice”, Sage Publication

Tema 6.

- Weil, M., 2005, „The Handbook of community practice”, Sage Publications, Londra
- Sandu, Dumitru, (2005), *Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie*, ed. Polirom, Iași
- Voicu, Bogdan, „Satul românesc pe drumul către Europa”, Polirom, 2006

Tema 7.

- Voicu, B. (2006). Participare, spirit comunitar, capital social, în Voicu, B. și Voicu, M., (coord.), *Satul românesc pe drumul către Europa*, Iași: Polirom, pp. 41-57
- Petrescu, Claudia. (2009). Implicațiile participării asupra dezvoltării locale. Studiu de caz: Horezu, județul Vâlcea, *Revista Calitatea vieții*, nr. 3-4/2009, p: 351 – 376
- Petrescu, Claudia. Constantin, Andreea. (2010). Parteneriat și dezvoltare locală, *Revista Sociologie Românească*, nr. 2/2010, p. 91-107

Tema 8.

- Weil, M., (2005), „The Handbook of community practice”, Sage Publications, Londra
- Sandu, Dumitru, (2005), *Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie*, ed. Polirom, Iași

Tema 9.

- Eriksson, J. and Kullenberg, L. (eds.). (2003). *Toward Country-led Development. A Multi-Partner Evaluation of the Comprehensive Development Framework*. World Bank. Washington, D.C.
- European Structural and Investment Funds. (2014). *Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds. Version 3*. Brussels: European Commission
- Petrescu, Claudia. (2015). Association and Cooperation in Romanian Rural Areas – the LEADER experience, *Journal of Community Positive Practices*, nr. 2/2015;

Tema 10.

- Weil, M., (2005), „The Handbook of community practice”, Sage Publications, Londra
- UNICEF, (2016), *Pachetul minim de servicii*, <http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Brosura-pachet-minim-de-servicii.pdf>

Tema 11.

- European Commission. Directorate-General for Agriculture and Rural Development. (2006). *The LEADER Approach. A*

basic Guide. Brussels

- European Structural and Investment Funds. (2014). Guidance on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds. Version 3. Brussels: European Commission
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. (2012). Manual de procedură pentru selecția grupurilor de acțiune locală
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. (2014). Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020. București
- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Direcția Generală Dezvoltare Rurală. Autoritatea de management pentru PNDR. (2015). Raport anual de progrese privind implementarea Programului Național de Dezvoltare Rurală în România în anul 2014. București

Tema 12.

- Pascariu, Gabriel (2000) Politică de dezvoltare regională în U.E. și statele membre, Sociologie Românească, 3-4
- <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/regionaldevelopment.htm>
- European Commission, (2014). The European Union explained: Regional policy, Luxembourg: Publications Office of the European Union

Tema 13.

- <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>
- Centrul de Documentare pentru Construcții, Arhitectură, Urbanism și Amenajarea Teritoriului, (2007). Analiza comparativă a dezvoltării zonelor metropolitane din Europa, <http://cedca.ro/upload/biblioteca/lucrari-de-specialitate/Analiza%20comparativa%20a%20dezvoltarii%20zonelor%20metropolitane%20din%20Europa,%20CDCAS,%202007.pdf>
- Strategia de dezvoltare a zonei metropolitane Cluj Napoca, (2015), http://www.adrnord-vest.ro/Document_Files/Coordonator-Pol-de-Crestere-National-Cluj-Napoca/00001616/c5ggp_SIDU%20CLUJ%20FINAL.pdf
- Regio – Programul Operațional Regional. 2014. Atlasul zonelor urbane marginalizate din România.

Tema 14.

- Petrescu, Claudia, (coord.), (2013), Economia socială în contextul dezvoltării locale, Iași: Polirom
- Sandu, Dumitru, (2005), *Dezvoltare comunitară. Cercetare, practică, ideologie*, ed. Polirom, Iași
- Sandu, Dumitru (coord), (2007), *Practica dezvoltării comunitare*, ed. Polirom, Iași

8. 2 Seminar/laborator

1. Seminar introductiv. Prezentarea proiecte de dezvoltare comunitară
2. Comunitatea – identificare caracteristici la diverse modele de comunități, comunități fizice, comunități virtuale
3. Capitalurile în dezvoltarea comunitară – capital social, capital uman, capital simbolic, capital material – specificități și rol în procesele de dezvoltare
4. Dezvoltare economică locală, dezvoltarea comunității
5. Vocea comunității – cum, când și unde este necesară
6. Evaluarea nevoilor comunitare
7. Indicatori ai dezvoltării locale
8. Grupurile de acțiune locală – modele, elemente de succes, elemente ale eșecului
9. Tipuri de regiuni de dezvoltare – caracteristici
10. Dezvoltare comunitară în urban vs rural – similarități și diferențe
11. Comunități marginalizate
12. Acțiune colectivă
13. Politici de dezvoltare comunitară
14. Indicatori de evaluare ai proiectelor de dezvoltare comunitară

Metode de predare

Metode de stimulare, dezbateri, brainstorming, studii de caz, referate și recenzii

Observații

Bibliografie suplimentară seminar:

- Cotoi, C. și Mateescu, O. (2013). *Economie socială, bunuri și proprietăți comune în România*. Iași: Polirom
- Luca, L. (2009). *O țară și două agriculturi România și reforma Politicii Agricole Comune a UE*, Policy Memo, CRPE, 4, București: CRPE
- Ostrom, E. (2007), *Guvernarea bunurilor comune. Evoluția instituțiilor pentru acțiunea colectivă*, Iași: Polirom.
- Petrescu, C., (coord.). (b). (2013). *Organizațiile colective ale proprietarilor de terenuri agricole și forestiere*. Iași: Polirom.
- Putnam, R. D. (2000), *Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community*, New York: Simon & Schuster Paperbacks.
- Putnam, R. D. în colaborare cu Leonardi, R. și Nanetti, R. Y., (2001). *Cum funcționează democrația? Tradițiile civice ale lăzii moderne*, Iași: Polirom.
- Vanni, F. (2014). *Agriculture and Public Goods. The Role of Collective Action*. Dordrecht: Springer Science + Business Media

9. Coroborarea/validarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Metoda de predare, atât la curs cât și la seminar, este orientată spre practica și cazistica de specialitate astfel încât absolvenții să fie pregătiți atât teoretic/epistemic, cât și practic. În cadrul cursului sunt analizate programele de finanțare în domeniul dezvoltării comunitare atât la nivel național, cât și European. Modele de proiecte prezentate sunt preluate din cazistica organizațiilor neguvernamentale, precum și din cea a instituțiilor publice pentru a identifica aspectele relevante din ambele perspective.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Test scris cu întrebări de sinteză	50%
10.5 Seminar/laborator	Referate, prezentări, proiect de dezvoltare comunitară realizat în grup	Prezentare la seminar și proiect de semestru	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Tratarea corectă doar a 40% din întrebările din test. Prezența activă la cel puțin 50% din cursuri/seminarii. 			

Data completării

Semnătura titular curs

Semnătura titularului de seminar

ANEXĂ LA FIȘA DISCIPLINEI

b. Evaluare – mărire de notă

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Test scris cu întrebări de sinteză	50%
10.5 Seminar/laborator	Proiect de dezvoltare comunitară	Prezentare proiect de dezvoltare comunitară	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Tratarea corectă doar a 40% din întrebările din test. Prezența activă la cel puțin 50% din cursuri/seminarii.			
Data completării	Semnătura titularului de curs		Semnătura titularului de seminar
	.....		.....

c. Evaluare – restanță

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Examen	Test scris cu întrebări de sinteză	50%
10.5 Seminar/laborator	Proiect de dezvoltare comunitară	Prezentare proiect de dezvoltare comunitară	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Tratarea corectă doar a 40% din întrebările din test. Prezența activă la cel puțin 50% din cursuri/seminarii.			
Data completării	Semnătura titularului de curs		Semnătura titularului de seminar